

UCHWAŁA Nr XXII / 199 / 2016

RADY MIEJSKIEJ W KOZIENICACH

z dnia 19 października 2016 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Kozienice na lata 2017-2019.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) uchwała się, co następuje :

§ 1

Uchwała się Gminny Program wspierania rodziny na lata 2017-2019 , zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Kozienice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2017 r .

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Kozienicach

Mariusz Prawda

Uzasadnienie: uchwalenie Programu wspierania rodziny na lata 2017-2019 wynika bezpośrednio z zapisów art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 575), w myśl którego do zadań własnych gminy należy między innymi : opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny program wspierania rodziny na lata 2017-2019 będzie kontynuacją działań realizowanych w ramach Programu z zakresu wspierania rodziny i będzie stanowić istotny element polityki lokalnej wobec problemu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin.

Załącznik do uchwały Nr XXII/199/2016

Rady Miejskiej w Koźlenicach

z dnia 19 października 2016 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2017 - 2019

W GMINIE KOZIENICE

Koźlenice 2016

I WPROWADZENIE

Program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko. Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Dziecko ma prawo do wychowywania się w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Dlatego też w programie położono nacisk na pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzinom dysfunkcyjnym i wieloprotblemowym. Istotnym elementem programu są działania profilaktyczne, integracyjne, aktywizujące, zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Podstawą tych działań jest nie tylko przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich ale również pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w funkcjonowaniu spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten jest realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi a także kościołem i związkami wyznaniowymi.

Działania ujęte w programie będą realizowane w oparciu o następujące akty prawne :

1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 575);
2. Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (j. t. Dz. U. z 2016 r. , poz. 930) ;
3. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (j. t. Dz. U. z 2015 r. Nr 1390);
4. Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 ze zm.);
5. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku p przeciwdziałaniu narkomanii (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 224).

II ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy do zadań gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie :
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające ,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

III ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dezintegracji rodzin Program oparty jest na zasadzie wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych instytucji i środowisk uprawnionych i zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

IV CELE PROGRAMU

Cele Programu wynikają z założeń i celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2020. Jednym z nich jest : *budowanie systemu wsparcia dla rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży*. Ten cel stanowi źródło szczegółowych działań przyjętych do realizacji w niniejszym Programie.

V DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MAJĄCYCH WPLYW NA SYTUACJĘ RODZIN.

Gmina Kozienice jest jedną z 50 gmin miejsko-wiejskich w województwie mazowieckim, w powiecie kozienickim. Zamieszkuje ją ogółem 30 353 mieszkańców, w tym 15 479 kobiet i 14 874 mężczyzn. Dzieci w wieku od 0 do 17 lat jest 5 255 (stan na dzień 31.12.2015 r.). W skład Gminy wchodzi 40 miejscowości i 36 sołectw. Bezrobocie dotyka 1 628 osób, w tym 166 osób z prawem do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Pomocą społeczną objętych jest 707 rodzin liczących 1779 osób . Powodem przyznawania pomocy w 520 przypadkach było ubóstwo, w 471 - bezrobocie, 309 - niepełnosprawność , długotrwała choroba - 254 , bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 159 , alkoholizm - 90. Rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej było 282 (niepełnych 99 , 60 wielodzietnych).

Problemy, które dotyczą współczesną rodzinę , między innymi bezrobocie, alkoholizm wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na etapie gdy problemy się zaczynają. Pozwoli to zapobiec głębokiemu kryzysowi w rodzinie, który może zakończyć się odebraniem dzieci rodzicom biologicznym.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach ustalono, że 38 dzieci z terenu Gminy Kozienice (stan na 31.12.2015 r.) przebywa w pieczy zastępczej . W tym:

- w rodzinach zastępczych spokrewnionych - 26
- w rodzinach zastępczych niezawodowych - 7
- w rodzinie zastępczej zawodowej o funkcji pogotowia - 2
- w Placówce Socjalizacyjnej PANDA – 3

Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wymienionych formach pieczy zastępczej tj.:

- 10 % kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % kosztów w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % kosztów w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W celu zapobiegania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej i wzmocnieniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zachodzi konieczność udzielania wsparcia ze strony różnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny. Umieszczenie dziecka w różnych formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez Gminę wszystkich możliwych i dostępnych form wsparcia rodziny.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 2012 roku rodziny przeżywające trudności w prawidłowym funkcjonowaniu i sprawowaniu należytej opieki nad dziećmi mają możliwość profesjonalnego wsparcia ze strony asystenta rodziny. W 2015 roku dwóch asystentów rodziny pracowało z 26 rodzinami z terenu Gminy Kozienice. Zadaniem asystentów rodziny było kompleksowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem. Głównym zadaniem asystenta jest podejmowanie działań zmierzających do niedopuszczenia oddzielenia dzieci od rodziny.

Podstawową formę wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych stanowią Placówki Wsparcia Dziennego. Dzieci otoczone opieką wychowawców mają zapewnione warunki do nauki, zabawy i twórczego spędzenia czasu wolnego, a także możliwość skorzystania z posiłku. Na terenie Gminy Kozienice funkcjonują 2 placówki tego typu, prowadzone przez Ośrodek Profilaktyki Uzależnień w Kozienicach. W 2015 roku obejmowały pomocą i wsparciem 45 dzieci.

VII INSTYTUCJE, W KTÓRYCH RODZINA MOŻE OTRZYMAĆ POMOC I WSPARCIE

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin są instytucje i podmioty, które działają w obszarze polityki społecznej, edukacji, służby zdrowia, kultury, bezpieczeństwa publicznego. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe. Do nich należą:

- Urząd Miejski
- Starostwo Powiatowe
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowy Urząd Pracy
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Ośrodek Profilaktyki Uzależnień
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji
- Prokuratura Rejonowa
- Sąd Rejonowy
- Szpital Powiatowy
- Przychodnie Kozienickie
- Kuratorzy zawodowi i społeczni

- Sołectwa i komitety osiedlowe
- Placówki oświatowe
- Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe.

Celem głównym Programu jest budowanie zintegrowanego systemu środowiskowego wsparcia rodzin z dziećmi na utrzymaniu przeżywających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu i wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Celami szczegółowymi są:

1. Diagnoza środowisk zagrożonych trudnymi sytuacjami życiowymi wpływającymi na wychowanie i opiekę nad dzieckiem.

Działania	Odpowiedzialni za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gromadzenie i analiza danych obrazujących sytuację rodzin i dzieci zamieszkujących na terenie Gminy Kozienice, ze szczególnym uwzględnieniem dysfunkcji i zagrożeń. ✓ Opracowanie i realizacja programów pomocy rodzinom niewydolnym pod względem wychowawczym i opiekuńczym . ✓ Monitoring środowisk objętych wsparciem oraz ocena podejmowanych działań. 	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	OPU, placówki oświatowe, kuratorzy, policja/dzielnicy, organizacje pozarządowe	2017-2019

2. Wzmocnienie w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin w środowisku zamieszkania.

Działania	Odpowiedzialni za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Systematyczna praca socjalna z rodziną. ✓ Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny. ✓ Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających. ✓ Wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku. ✓ Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. ✓ Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. ✓ Promowanie i rozpowszechnianie specjalistycznego wsparcia dla rodzin borykających się z różnymi trudnymi sytuacjami życiowymi. ✓ Organizowanie działań informacyjnych oraz zajęć edukacyjnych podnoszących umiejętności opiekuńczo-wychowawcze. ✓ Upowszechnianie informacji o podmiotach, instytucjach i organizacjach pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny oraz o formach świadczonej przez nich pomocy. 	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Samorząd gminny, Lokalne instytucje i organizacje	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe, Policja, Kuratorzy	2017-2019

3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji w rodzinie wychowującej dzieci.

Działania	Odpowiedzialni za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promowanie i wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży. ✓ Promowanie i realizacja programów profilaktycznych. ✓ Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową. ✓ Inspirowanie społecznej aktywności do działań samopomocowych. ✓ Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze. ✓ Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych . ✓ Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym. 	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Samorząd gminny, Lokalne instytucje i organizacje	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe, Policja, Kuratorzy	2017-2019

4. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się organizacją pomocy dziecku i rodzinie.

Działania	Odpowiedzialni za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez pracowników socjalnych i asystentów rodzin. ✓ Organizowanie spotkań, konferencji umożliwiających wymianę doświadczeń oraz promowanie dobrych praktyk z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną. 	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Samorząd gminny	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Lokalne instytucje i organizacje	2017-2019

VIII ZAKŁADANE REZULTATY

- ✓ Podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form wsparcia rodziny w środowisku
- ✓ Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych marginalizacją
- ✓ Integracja działań różnych grup społecznych, instytucji , organizacji i zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych
- ✓ Wzmocnienie więzi rodzinnych
- ✓ Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do różnych form pieczy zastępczej
- ✓ Reintegracja rodziny naturalnej poprzez umożliwienie powrotu dziecka do rodziny
- ✓ Wdrażanie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie

- ✓ Integracja społeczności lokalnej i rozwój grup wsparcia i samopomocy .

IX REALIZATOR PROGRAMU

Program realizowany będzie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi zarówno gminnymi jak i powiatowymi , instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny.

X ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Działania zaplanowane w Programie będą finansowane :

- ✓ ze środków własnych gminy,
- ✓ ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych w ramach programów rządowych.

XI MONITORING

Monitoring programu będzie prowadzony na bieżąco. Pozwoli na wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Umożliwi :

- ✓ rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających wsparcia,
- ✓ ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- ✓ ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy.

Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji od podmiotów uczestniczących w realizacji działań ujętych w programie.

XII ZAKOŃCZENIE

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań gminnego systemu pomocy społecznej. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji zajmujących się rodziną.

Gminny program wspierania rodziny wyznacza kierunki działań i zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i właściwe dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku.

Program ma charakter otwarty, będzie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb i posiadanych możliwości. Dzięki ścisłej współpracy instytucji i podmiotów

odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie rodzina przeżywająca trudne sytuacje życiowe będzie miała możliwość otrzymania wsparcia w pełnym zakresie.

Przewodniczący Rady Miejskiej

w Koźlenicach

Mariusz Prawda